

VLDI

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
RADA DYSCYPLIN NAUKI MEDYCZNE
Przewodniczący

prof. dr hab. Agnieszka Hleb

Agnieszka Hleb

UNIwersYTET
JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM
MEDICUM

**Ocena pracy doktorskiej lek. med. Marcina Pawłowskiego pt:
„Zdrowie psychiczne i strategie radzenia sobie pacjentów chorujących
przewlekłe podczas pandemii COVID-19 w Polsce”**

W odpowiedzi na pismo Przewodniczącej Rady Naukowej
Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego im. Piastów
Śląskich e Wrocławiu i powołanie mnie na recenzenta w przewodzie
doktorskim lek. med. Marcina Pawłowskiego przedstawiam poniższą
opinię.

Pandemia COVID-19 przyniosła nowe wyzwania również dla
psychiatrii. Złożoność problemu wynika z jednej strony ze społecznych
i psychologicznych konsekwencji izolacji społecznej i innych ograniczeń
związanych z sytuacją epidemiczną, zaś z drugiej – z wpływu samego
wirusa SARS-Cov-2 na organizm człowieka, w tym i ośrodkowy układ
nerwowy. Badacze od samego początku wskazywali, że pandemia
przynosi negatywne skutki zdrowotne w zakresie psychiki. Opisano
występowanie zwiększonej ilości zaburzeń depresyjnych, lękowych,
bezsensowności, szeroko pojętego dystresu, a w dłuższej perspektywie rozwój
zaburzeń o charakterze PTSD. Nasilił się problem związany
ze szkodliwym używaniem substancji psychoaktywnych i uzależnieniami,
czego konsekwencją stał się wzrost ilości przypadków przemocy
domowej. Na negatywne skutki zdrowotne nie tylko infekcji COVID-19,
ale i samego zjawiska pandemii szczególnie narażeni byli pacjenci
z chorobami przewlekłymi. Towarzyszył im zazwyczaj większy
niż osobom zdrowym somatycznie lęk przed zakażeniem, zdawali sobie
sprawę z negatywnego wpływu ich schorzeń na rokowanie COVID-19,
a z drugiej strony borykali się z problemami systemu opieki zdrowotnej
(np. trudności w dostaniu się do lekarza, na badania kontrolne, często
zastąpienie bezpośredniego kontaktu z lekarzem wizytami online).
Lekarze również byli świadomi, że ograniczona opieka zdrowotna nad
pacjentami z przewlekłymi chorobami somatycznymi będzie miała
katastrofalne skutki, z którymi borykamy się do dzisiaj i które odczuwa
również psychiatria. Wzrasta zapotrzebowanie na usługi w zakresie
zdrowia psychicznego i można prognozować, że wpływ pandemii

Uniwersytet Medyczny
we Wrocławiu

RPW/9522/2023 P
Data:2023-06-12

Katedra Psychiatrii

Klinika

Psychiatrii Dorosłych

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
BIURO RADY DYSCYPLINY
NAUKI MEDYCZNE
wpl.
dnia 13 -06- 2023
L. dz. RN-BM/ 907

ul. Kopernika 21a

PL 31-501 Kraków

tel. +48 (12) 424 87 06

+48 (12) 424 87 50

fax +48 (12) 424 87 50

Handwritten mark

na zdrowie psychiczne będzie wciąż widoczny w perspektywie najbliższych lat.

Z tego względu tematy wybrane przez Marcina Pawłowskiego są ze wszelkich miar aktualne, nowoczesne i istotny.

Za cel swoich badań lek. Marcin Pawłowski obrał podsumowanie dostępnej wiedzy na temat zdrowia psychicznego pacjentów chorujących przewlekle podczas pandemii COVID-19; ocenę występowania objawów psychopatologicznych pacjentów chorujących przewlekle podczas pandemii COVID-19 w Polsce oraz analiza determinant socjodemograficznych oraz psychologicznych w kontekście zdrowia psychicznego badanych pacjentów chorujących przewlekle podczas pandemii COVID-19 w Polsce.

Podstawę rozprawy doktorskiej stanowi cykl trzech publikacji w impaktowych recenzowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym:

1. Pawłowski M, Fila-Witecka K, Rymaszewska JE, Łuc M, Kamińska D, Rymaszewska J. Quality of life, depression and anxiety in living donor kidney transplantation. *Transplantation Reviews*. Volume 34, Issue 4. 2020. 100572. ISSN 0955-470X.

<https://doi.org/10.1016/j.trre.2020.100572>. (IF = 3,066; Pkt. MEiN: 70,00)

2. Pawłowski M, Fila-Witecka K, Rymaszewska JE, Kamińska D, Poznański P, Augustyniak-Bartosik H, Zielińska D, Krajewska M, Krajewski PK, Stefaniak A, Szepietowski JC, Pokryszko-Dragan A, Chojdak-Łukasiewicz J, Budrewicz S, Pawłowski T, Szcześniak D, Rymaszewska J. Psychopathological Symptoms Among Chronically Ill Patients During SARS-CoV-2 Pandemic in Poland. *Psychol Res Behav Manag*. 2022;15:2659-2669 <https://doi.org/10.2147/PRBM.S362918> (IF = 3.974; Pkt. MEiN: 100,00)

3. Pawłowski M, Fila-Witecka K, Rymaszewska M, Zielińska D, Kłak R, Krajewska M, Rymaszewska J. Obciążenie psychiczne a jakość życia związana z chorobą u pacjentów dializowanych podczas pierwszej fali pandemii COVID-19 - przekrojowe badanie obserwacyjne. *Psychiatr Pol* 2023;57(2); <https://doi.org/10.12740/PP/161567> (1IF = 1,590; Pkt. MEiN: 100,00)

We wszystkich publikacjach Doktorant jest pierwszym autorem. Złożył odpowiednie oświadczenia współautorów, określające ich

UNIwersYTET
JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM
MEDICUM

Katedra Psychiatrii

Klinika

Psychiatrii Dorosłych

ul. Kopernika 21a

PL 31-501 Kraków

tel. +48 (12) 424 87 06

+48 (12) 424 87 50

fax +48 (12) 424 87 50

indywidualny wkład w powstanie artykułów. Projekty badawcze otrzymały wymagane zgody Komisji Bioetycznej przy Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu.

Pierwsza praca wchodząca w skład cyklu to przegląd systematyczny literatury, w którym podsumowane zostały dotychczasowe badania nad jakością życia, depresją i lękiem wśród pacjentów po przeszczepie nerki i wśród żywych dawców. Wykazano, że procedura przeszczepu jest istotnym czynnikiem wpływającym na występowanie objawów depresyjnych, których nasilenie spada po zabiegu, zwłaszcza u biorców. Z kolei przeszczep nie miał istotnego wpływu na objawy lękowe. Jakość życia u dawców była wyższa niż u biorców. Publikacja przedstawiona jako część rozprawy doktorskiej odbiega od głównego tematu dysertacji, gdyż przedmiotem przeglądu literatury były badania przeprowadzone w latach 2000-2019, a więc przed początkiem pandemii. Jednakże zwrócenie uwagi na problemy psychologiczne i objawy psychopatologiczne osób poddawanych procedurze transplantacji nerek tak jako dawcy, jak i biorcy, jest niezbędne dla zrozumienia problemów z obszaru zdrowia psychicznego, które nawarstwiły się w związku ze światowym kryzysem pandemicznym, zatem włączenie tej publikacji w skład dysertacji uważam za uzasadnione.

Druga publikacja to praca oryginalna. Badaniem objęto 398 chorych z czterech grup: osoby z łuszczycą, ze stwardnieniem rozsianym, po przeszczepie nerki i osoby dializowane. Badanie przeprowadzono pomiędzy majem a październikiem 2020 roku. Badani manifestowali obecność objawów psychopatologicznych i dystresu psychologicznego w badanych podgrupach. Czynniki socjodemograficzne takie jak płeć, stan cywilny czy liczba posiadanego potomstwa miały związek z nasileniem objawów psychopatologicznych. Niższe, a zatem lepsze wyniki w kwestionariuszu GHQ – 28 uzyskali pacjenci, którzy już wcześniej korzystali z pomocy psychiatry/psychologa, co świadczy, że terapia może mieć pozytywny wpływ na zdrowie psychiczne w okresie pandemii. Otrzymane wyniki te podkreślają potrzebę dodatkowego wsparcia oraz opracowania programów prewencyjnych w zakresie zdrowia psychicznego u osób cierpiących na choroby przewlekłe.

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM
MEDICUM

Katedra Psychiatrii

Klinika

Psychiatrii Dorosłych

ul. Kopernika 21a

PL 31-501 Kraków

tel. +48 (12) 424 87 06

+48 (12) 424 87 50

fax +48 (12) 424 87 50

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM
MEDICUM

Trzecia publikacja przedstawia wyniki badań grupy 73 pacjentów dializowanych podczas pierwszej fali pandemii. Celem było określenie obciążenia psychicznego i jakości życia chorych. Blisko połowa respondentów (48%) doświadczała dystresu psychologicznego a 5,6% badanych wykazywało klinicznie istotne objawy psychopatologiczne. Połowa badanej grupy deklarowała występowanie objawów stresu pourazowego. Obserwowano wysoki poziom stresu związanego z pandemią. Wskazuje to na potrzebę dostarczenia skutecznego wsparcia psychologicznego dla chorych dializowanych oraz opracowania programów prewencyjnych w zakresie zdrowia psychicznego.

Wszystkie przedstawione jako rozprawa doktorska publikacje są istotne dla zrealizowania założonych celów badawczych. Autor konkluduje, że okres pandemii wiązał się ze znacznym obciążeniem sfery zdrowia psychicznego oraz sprzyjał nasileniu objawów psychopatologicznych u pacjentów chorujących przewlekle.

Z przedstawionych publikacji wynika, że Doktorant zrealizował swoje cele badawcze, badania przeprowadził w sposób poprawny metodologicznie, przeprowadził dyskusję oraz wyciągnął adekwatne wnioski uzyskując pozytywne recenzje w dobrych, impactowych czasopismach medycznych. Przeprowadzone badania nie budzą zastrzeżeń, natomiast czuję duży niedosyt czytając część rozprawy, będącą wstępem i podsumowaniem wyników. Jest ona napisana chaotycznie, niechlujnie i zawiera jedynie minimalną ilość informacji. Ta część jest wyraźnie niedopracowana. Wbrew tytułowi rozprawy nie znalazłam danych na temat strategii radzenia sobie.

Uwagi te wynikają z obowiązku i przywileju recenzenta i nie wpływają na ogólnie pozytywną ocenę rozprawy doktorskiej. Uważam, że rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 187 ust. 1-4 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. 2018 poz 1668). Zatem wnioskuję do Rady Naukowej Dyscypliny Nauki Medyczne o dopuszczenie lek. med. Marcina Pawłowskiego do dalszych etapów postępowania w przewodzie doktorskim.

Prof. dr hab. Dominika Dudek

Katedra Psychiatrii UJ CM

prof. dr hab. n. med. Dominika Dudek
kierownik

Katedra Psychiatrii

Klinika

Psychiatrii Dorosłych

ul. Kopernika 21a

PL 31-501 Kraków

tel. +48 (12) 424 87 06

+48 (12) 424 87 50

fax +48 (12) 424 87 50